

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/232/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123012889
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Pollák
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2123012889.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Michala Polláka a sudcov JUDr. Martina Žovinca a Mgr. Kristíny Ferencziovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 20.10.2023, č. k. 5PP/78/2023-29, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 11.01.2024 takto

rozhodol:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie zrušuje.
II. Podľa § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2, ods. 3 Trestného zákona sa návrh odsúdeného A. B., nar. X.X.XXXX v C., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený:
- trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. 2T/105/2019 zo dňa 9.9.2019 v spojení s uznesením Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 2T/105/2019 zo dňa 29.9.2022,
- trestným rozkazom Okresného súdu Levice, sp. zn. 4T/27/2023 zo dňa 27.3.2023,
zamieta.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava uznesením zo dňa 20.10.2023, č. k. 5PP/78/2023-29 rozhodol takto:
Podľa § 66 ods. 1 písm. a) ods. 2, ods. 3 Tr. zák. sa návrh odsúdeného A. B., nar. X.X.XXXX v C., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený
- rozsudkom Okresného súdu Galanta, sp. zn. 1T/103/2020 zo dňa 27.10.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/37/2022 zo dňa 31.5.2022,
- trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. 2T/105/2019 zo dňa 9.9.2019 v spojení s uznesením Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 2T/105/2019 zo dňa 29.9.2022,
- trestným rozkazom Okresného súdu Levice, sp. zn. 4T/27/2023 zo dňa 27.3.2023
zamieta.
2. Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený priamo na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť, ktorú bližšie písomne neodôvodnil. Prokurátor sa na verejnom zasadnutí vzdal práva podať sťažnosť.
3. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán
a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
b) konanie predchádzajúce týmto výrokmi napadnutého uznesenia.
Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie, rozhodne vo veci sám.
4. Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého výroku, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj správnosť postupu konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Sťažnosť podala oprávnená osoba, v zákonnej lehote a smeruje voči výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

5. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo sťažnostný súd zistil nasledovné.

6. Napadnutým uznesením rozhodol prvostupňový súd o návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý si vykonáva na základe rozhodnutia citovaného v odôvodnení prvostupňového uznesenia. Vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že odsúdený síce splnil formálnu podmienku na podmienené prepustenie, avšak nesplnil materiálne podmienky na podmienené prepustenie.

7. V odôvodnení prvostupňový súd uviedol, že prvú zákonnú (formálnu) podmienku, teda vykonanie potrebnej časti trestu odňatia slobody, odsúdený splnil. Splnenie druhej zákonnej (prvá materiálna) podmienky, t. j. odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie, prvostupňový súd odôvodnil s poukazom na hodnotenie odsúdeného, podľa ktorého správanie a vystupovanie odsúdeného nebolo vždy na prijateľnej úrovni a to ani v predchádzajúcom ústave. V predchádzajúcom ústave sa v jeho správaní vyskytli nedostatky - spal v nepovolenom čase, fyzicky napadol iného odsúdeného. Inak okrem vyššie uvedených zlyhaní, interné normy dodržiaval, príkazy a nariadenia príslušníkov rešpektoval, chodil riadne ustrojený a upravený. Počas výkonu trestu v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou nebolo správanie odsúdeného vždy na požadovanej úrovni, jeho zlyhanie sa vyskytlo počas eskorty, keď nadväzoval nepovolené kontakty s iným odsúdeným. Následne sa v dvoch prípadoch dopustil porušenia ústavného poriadku, keď nadväzoval nedovolené kontakty s iným odsúdeným a porušil povinnosť plniť zákonné povinnosti. V kolektíve odsúdených konflikty nevyvoláva ani sa do nich nezapája. Z dostupnej dokumentácie je zjavné, že odsúdený mal na oddiele vzťahové problémy. K trestnej činnosti deklaruje kritický postoj. Disciplinárne odmenený nebol, disciplinárne potrestaný bol jedenkrát. Odsúdený bol pracovne zaradený na viacerých pracoviskách v ústave s dohľadom, na ktorých si svoje pracovné povinnosti riadne plnil. Od 14.04.2023 do 14.08.2023 bol zaradený na pracovisko v ústave s dohľadom - Kuchyňa odsúdených, kde si z počiatku plnil svoje pracovné povinnosti k spokojnosti nadriadených, no neskôr už jeho pracovné výkony neboli na požadovanej úrovni a z pracoviska bol vyradený z dôvodu slabej pracovnej morálky. Od 15.08.2023 nie je pracovne zaradený. Resocializačná prognóza sa u odsúdeného z hľadiska hodnotenia rizika recidívy trestnej činnosti javí ako menej priaznivá. V súčasnosti sa proti odsúdenému vedie trestné konanie na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 11T/30/2022. Stanovené ciele programu zaobchádzania plní čiastočne. Zároveň odsúdený spĺňa podmienky na podmienené prepustenie iba čiastočne a riaditeľ ho neodporučil podmienené prepustiť.

8. Nespĺnenie tretej zákonnej (druhá materiálna) podmienky, t. j. dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu, odôvodnil s poukazom na trestnú minulosť odsúdeného a povahu trestných činov, za ktoré bol odsúdený. Poukázal na to, že odsúdený nie je vo výkone trestu odňatia slobody po prvýkrát, čo preukazuje, že sa zo svojej trestnej minulosti nepoučil a naďalej sa dopúšťať konania v rozpore s Trestným zákonom. Okrem nepodmienečných trestov odňatia slobody bol odsúdený v minulosti potrestaný aj alternatívnym trestom v podobe peňazného trestu či trestom odňatia slobody s podmieneným odkladom so skúšobnou dobou, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 2T/105/2019 zo dňa 09.09.2019. V skúšobnej dobe podmieneného odkladu odsúdený nevedol riadny a usporiadaný život, dopustil sa trestnej činnosti, za ktorú mu bol rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 1T/103/2020 zo dňa 27.10.2021 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Trnava zo dňa 31.05.2022 sp. zn. 3To/37/2022 uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 1 rok a 6 mesiacov v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Nakoľko odsúdený svojím konaním premárnil šancu poskytnutú súdom na vedenie riadneho života nielen počas skúšobnej doby, ale aj po jej uplynutí, Okresný súd Nové Zámky uznesením zo dňa 29.9.2022, sp. zn. 2T/105/2019 neosvedčil odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odkladu a nariadil mu výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Vzhľadom na menej priaznivú resocializačnú prognózu, predchádzajúce odsúdenia, charakter páchanej trestnej činnosti, nepriaznivé hodnotenie riaditeľa ústavu, v zmysle ktorého neodporučil odsúdeného podmienené prepustiť a fakt, že sa v súčasnosti vedie voči odsúdenému ďalšie trestné konanie okresný súd skonštatoval, že náprava páchatel'a je možná len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody.

9. Preskúmaním konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia sťažnostný súd zistil, že toto bolo vykonané v súlade so zákonom, keď prvostupňový súd nariadil a vykonal verejné zasadnutie, na ktorom vypočul procesné strany, oboznámil listinné dôkazy a dal odsúdenému možnosť dostatočne realizovať jeho práva, ktoré mu vyplývajú z ustanovení Trestného poriadku.

10. Pokiaľ ide o správnosť napadnutého výroku, sťažnostný súd je názoru, že skutočnosti uvedené v napadnutom uznesení neumožňujú v prípade odsúdeného vyhovieť jeho návrhu na podmienené

prepustenie. Zistenia a závery, ktoré v odôvodnení napadnutého uznesenia uvádza prvostupňový súd, a ktoré sú uvedené v tomto uznesení v odseku 7. a 8. považuje sťažnostný súd za relevantné, ktoré sú rozhodujúce pre vyvodenie záveru o tom, či čiastočný výkon trestu odňatia slobody u odsúdeného splnil svoj účel.

11. Pre pozitívne rozhodnutie súdu o podmieničnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je teda nevyhnutné, aby odsúdený počas tohto výkonu svojim správaním preukázal polepšenie, čo nemožno bez ďalšieho stotožniť len s dobrým správaním sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a zároveň je potrebná aj danosť reálneho predpokladu, že po takomto rozhodnutí bude odsúdený viesť riadny život.

12. Pri vyhodnotení materiálnych podmienok na podmieničné prepustenie je potrebné posúdiť všetky okolnosti, ktoré súvisia s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám a pravidlám, povahu a charakter spáchanej trestnej činnosti a jeho správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody. Je preto správny postup prvostupňového súdu, ktorý komplexne posudzoval osobnosť odsúdeného, trestnú minulosť, charakter trestnej činnosti aj resocializačnú prognózu odsúdeného.

13. Sťažnostný súd k nesplneniu prvej materiálnej podmienky len dodáva, že skutočnosti uvedené v odseku 7. tohto uznesenia, nasvedčujú tomu, že v prípade odsúdeného doposiaľ nedošlo k jeho polepšeniu vo výkone trestu odňatia slobody. Uvedené správanie sa a vystupovanie odsúdeného v predchádzajúcom ústave i terajšom ústave nemožno vyhodnotiť ako drobné porušenie ústavného poriadku alebo ojedinelé previnenie vo výkone trestu odňatia slobody, a to vzhľadom na ich opakovanie sa a povahu, pričom jeho správanie sa odrzkadlilo aj v podobe disciplinárneho potrestania dňa 20.09.2023. U odsúdeného nedochádza vo výkone trestu odňatia slobody k bezproblémovému plneniu si základných povinností, a preto nemožno konštatovať jeho polepšenie. Tu sťažnostný súd podotýka, že v prospech odsúdeného nemožno vyhodnotiť ani tú skutočnosť, že v kontexte doby doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody (začiatok všetkých postupne uložených trestov dňa 07.09.2022) si nevytvoril podmienky na udelenie disciplinárnej odmeny, navyše má na oddiele vzťahové problémy, neabsolvoval žiaden rekvalifikačný kurz či iné formy vzdelávania, jeho pracovné výkony neboli na požadovanej úrovni a v súčasnosti nie je pracovne zaradený. Rovnako v jeho prospech nesvedčí ani to, že mu je venovaný individuálny prístup, pričom v zaobchádzaní je preferovaný situačne direktívny prístup spojený s dôslednou kontrolou plnenia úloh a taktiež je vedený k zodpovednosti za svoje správanie, k uvedomovaniu sú následkov svojho nevhodného počínania a ku kritického postoju k spáchaným trestným činom, v dôsledku čoho plní iba čiastočne ciele stanovené programom zaobchádzania. Navyše odsúdený iba čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmieničné prepustenie a riaditeľ ho neodporučil podmienične prepustiť.

14. Pokiaľ ide o nesplnenie druhej materiálnej podmienky na podmieničné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, sťažnostný súd len opakuje, že osoba odsúdeného vzhľadom na jeho kriminálnu minulosť (opakované páchanie trestnej činnosti úmyselnej povahy, 6-krát súdne trestaný, predchádzajúci výkon nepodmieničného trestu odňatia slobody, premena podmieničného odsúdenia), nedáva sťažnostnému súdu dostatočnú záruku, že prišlo k polepšeniu odsúdeného a tento bude v prípade podmieničného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody viesť riadny život. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že na nápravu odsúdeného a uvedomenie si negatívnych dôsledkov jeho konania nemali vplyv žiadne z uložených trestov, nakoľko sa opakovane dopúšťal trestnej činnosti. Je nevyhnutné zohľadniť, že odsúdenému boli poskytnuté viaceré šance, ktoré nevyužil, a preto niet sa prečo domnievať, že práve podmieničné prepustenie z postupného výkonu trestu odňatia slobody splní svoj zákonom sledovaný účel.

15. Za daného stavu veci sťažnostný súd zdieľa názor prvostupňového súdu, že podmieničným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov. Z uvedených dôvodov, v prípade podmieničného prepustenia odsúdeného, existuje pre okolitú spoločnosť riziko recidívy (ide o osobu v minulosti šesťkrát súdne trestanú, páchajúcu trestnú činnosť pomerne intenzívne od roku 2019, resocializačná prognóza sa javí ako menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy, pričom po jeho premene z podmieničného trestu na nepodmieničný trest odňatia slobody aktuálne vykonáva tento v ústave s minimálnym stupňom stráženia s jeho umiestnením do diferenciačnej skupiny „B“, ktorý mu bol uložený ako trest úhrnný za 2 trestné činy, z ktorých najprísnejšie trestným je prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. e) Trestného zákona a následne bude vykonávať trest odňatia slobody uložený pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1) Trestného zákona, ktorého sa dopustil práve v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody), a preto nemožno dôvodne očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život tak, ako to predpokladá ustanovenie § 66 ods. 1 Trestného zákona.

16. Pre zvýraznenie správnosti tejto úvahy prvostupňového súdu, sťažnostný súd opakuje, že posúdenie otázky novej recidívy je vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, no pri skúmaní tejto miery sa vychádza z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí predchádzajúci spôsob života odsúdeného i jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti. Súd môže pri hodnotení osoby odsúdeného zohľadniť skutočnosť, že sa v minulosti dopustil trestných činov a z toho vyvodí príslušné závery z hľadiska jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom a možnosti jeho nápravy a polepšenia. Možnú recidívu v budúcnosti odôvodňuje aj správanie sa odsúdeného v minulosti, nejde teda o subjektívny názor prvostupňového súdu, ale vychádza z objektívnych kritérií, ktorým je odpis registra trestov. Opakované protiprávne konania odsúdeného, za ktoré bol postihnutý trestom odôvodňujú záver, že rozhodnutie prvostupňového súdu o jeho podmienčnom neprepustení z výkonu trestu odňatia slobody vychádza zo skutkových zistení prvostupňovým súdom. Formálne deklarovaná prosba odsúdeného o poslednú šancu, nebola ani pre sťažnostný súd dostatočnou zárukou na jeho podmienčné prepustenie, navyše v prípade, ak odsúdený nijakým spôsobom nešpecifikoval, v čom u neho badať splnenie podmienok na podmienčné prepustenie. U odsúdeného badať sklony k páchaniu trestnej činnosti (opakovane páchal úmyselnú trestnú činnosť v pomerne krátkych obdobiach), k nerešpektovaniu právneho poriadku, základných noriem občianskej spoločnosti, k nedodržiavaniu zákonných povinností.

17. Vzhľadom na to, že výkon trestu na odsúdeného nepôsobí dostatočným výchovným vplyvom, nie je možné konštatovať ani splnenie druhej materiálnej podmienky – očakávanie, že v budúcnosti povedie riadny život. Sťažnostný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že trest, ktorý aktuálne vykonáva, mu bol pôvodne uložený ako podmienčný trest s odkladom na skúšobnú dobu, počas ktorej sa však dopustil ďalšieho úmyselného trestného činu, pričom následne bude vykonávať trest odňatia slobody uložený za trestnú činnosť spáchanú práve v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody. Niet prečo sa potom domnievať, že práve podmienčné prepustenie z postupne uložených trestov odňatia slobody splní svoj zákonom sledovaný účel.

18. Sťažnostný súd pripomína, že podmienčné prepustenie je na mieste len vtedy, keď všetky okolnosti prípadu odôvodňujú predpoklad, že pre spoločnosť nie je reálne riziko recidívy odsúdeného pri jeho pobyte na slobode. Inštitút podmienčného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je v zásade výnimkou z pravidla, že odsúdená osoba má vykonať trest odňatia slobody, ktorý jej bol súdom uložený a preto zmysel podmienčného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania.

19. Záver z celkového zhodnotenia osoby odsúdeného a jeho doterajšieho života teda ani podľa názoru sťažnostného súdu neumožňuje prijať pozitívnu prognózu jeho polepšenia sa v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody a jeho budúceho správania, t. j. že v prípade podmienčného prepustenia bude žiť v súlade s právnymi, etickými a morálnymi normami spoločnosti.

20. Sťažnostný súd na záver uvádza, že k postupu podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, teda k zrušeniu napadnutého uznesenia a novému rozhodnutiu pristúpil výlučne z dôvodu, aby výrok zodpovedal stavu veci a zákonu. Vo výroku prvostupňového súdu bol zahrnutý aj trest (uložený rozsudkom Okresného súdu Galanta zo dňa 27.10.2021, sp. zn. 1T/103/2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 31.05.2022, sp. zn. 3To/37/2022 vo výmere jeden rok a šesť mesiacov), ktorý už odsúdený v čase vydania uznesenia sťažnostného súdu vykonal (dňa 04.11.2023). Aktuálne si odsúdený vykonáva trest uložený trestným rozkazom trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 09.09.2019, sp. zn. 2T/105/2019 v spojení s uznesením Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 29.09.2022, sp. zn. 2T/105/2019 vo výmere desať mesiacov a následne bude vykonávať trest uložený trestným rozkazom Okresného súdu Levice zo dňa 27.03.2023, sp. zn. 4T/27/2023. Uvedené však nemá vplyv na správnosť zistení, že neboli splnené všetky zákonné podmienky na podmienčné prepustenie odsúdeného.

21. Na základe uvedeného sťažnostný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.